

Konstitutionsutskottets betänkande 2020/21:KU19

Offentlighet, sekretess och integritet

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden om offentlighet, sekretess och integritet. Motionerna rör bl.a. handlingsoffentlighet i Advokat-samfundet, sekretess för uppgifter i våldtäktsdomar, sekretess för personupp-gifter vid anmälan om matförgiftning, översyn av sekretesslagstiftningen för att underlätta informationsutbyte mellan myndigheter, sekretess i tillsyns-ärenden om djurskydd, ökad insyn i användningen av skattemedel, en årlig skrivelse om integritetsfrågor, en utredning om brottsbekämpning och integritet, publicering av bilder för brottsbekämpning, en vägledande myndig-het, en integritetsbalk, integritetsskydd vid överföring av personuppgifter till länder utanför EU, sekretessbrytande bestämmelser för statligt anställnings-stöd samt personlig integritet och konsumentskydd.

I betänkandet finns fem reservationer (M, SD, C, L).

Behandlade förslag

Cirka 40 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20 och 2020/21.

Ett yrkande i en följdmotion väckt med anledning av proposition 2020/21:72 Sveriges tillträde till Europarådets konvention om it-relaterad brottslighet.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Bakgrund	6
Utskottets överväganden	11
Handlingsoffentlighet i Advokatsamfundet	11
Sekretess för uppgifter i våldtäktsdomar	12
Sekretess för personuppgifter vid anmälan om matförgiftning	13
Översyn av sekretesslagstiftningen för att underlätta informationsutbyte mellan myndigheter	14
Sekretess i tillsynsärenden om djurskydd	17
Ökad insyn i användningen av skattemedel	18
En årlig skrivelse om integritetsfrågor	20
En utredning om brottsbekämpning och integritet	22
Publicering av bilder för brottsbekämpning	23
En vägledande myndighet	25
En integritetsbalk	27
Integritetsskydd vid överföring av personuppgifter till länder utanför EU	28
Motioner som bereds förenklat	30
Reservationer	31
1. Handlingsoffentlighet i Advokatsamfundet, punkt 1 (SD)	31
2. Översyn av sekretesslagstiftningen för att underlätta informationsutbyte mellan myndigheter, punkt 4 (SD)	31
3. En årlig skrivelse om integritetsfrågor, punkt 7 (L)	32
4. En utredning om brottsbekämpning och integritet, punkt 8 (C)	33
5. Integritetsskydd vid överföring av personuppgifter till länder utanför EU, punkt 12 (M)	33
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	35
Motion väckt med anledning av proposition 2020/21:72	35
Motioner från allmänna motionstiden 2019/20	35
Motioner från allmänna motionstiden 2020/21	37

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Handlingsoffentlighet i Advokatsamfundet**

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:544 av Matheus Enholm m.fl. (SD) yrkande 4 och

2020/21:682 av Matheus Enholm m.fl. (SD) yrkande 4.

Reservation 1 (SD)

2. **Sekretess för uppgifter i våldtäktsdomar**

Riksdagen avslår motion

2020/21:60 av Caroline Nordengrip (SD).

3. **Sekretess för personuppgifter vid anmälan om matförgiftning**

Riksdagen avslår motion

2020/21:954 av Marlène Lund Kopparklint och Betty Malmberg (båda M).

4. **Översyn av sekretesslagstiftningen för att underlätta informationsutbyte mellan myndigheter**

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:1256 av Marlene Burwick (S),

2019/20:1347 av Jörgen Berglund (M),

2019/20:2076 av Adnan Dibrani (S),

2019/20:2294 av Eva Lindh m.fl. (S),

2019/20:2750 av Lina Nordquist (L),

2020/21:639 av Adam Martinen m.fl. (SD) yrkande 16,

2020/21:1450 av Lina Nordquist (L) yrkandena 1 och 2 samt

2020/21:2069 av Eva Lindh m.fl. (S).

Reservation 2 (SD)

5. **Sekretess i tillsynsärenden om djurskydd**

Riksdagen avslår motion

2020/21:471 av Mikael Larsson (C).

6. **Ökad insyn i användningen av skattemedel**

Riksdagen avslår motion

2020/21:1111 av Ann-Sofie Lifvenhage (M).

7. **En årlig skrivelse om integritetsfrågor**

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:2060 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 8 och

2020/21:3267 av Tina Acketoft m.fl. (L) yrkande 8.

*Reservation 3 (L)***8. En utredning om brottsbekämpning och integritet**

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:2957 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 17 och

2020/21:3831 av Helena Vilhelmsson och Hannes Hervieu (båda C) yrkande 1.

*Reservation 4 (C)***9. Publicering av bilder för brottsbekämpning**

Riksdagen avslår motion

2019/20:2163 av Lars-Arne Staxäng (M).

10. En vägledande myndighet

Riksdagen avslår motion

2020/21:736 av Josef Fransson (SD) yrkande 2.

11. En integritetsbalk

Riksdagen avslår motion

2020/21:620 av Solveig Zander (C).

12. Integritetsskydd vid överföring av personuppgifter till länder utanför EU

Riksdagen avslår motion

2020/21:3479 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 23.

*Reservation 5 (M)***13. Motioner som bereds förenklat**

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:314 av Ingemar Kihlström (KD),

2019/20:539 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkande 10,

2019/20:1279 av Tuve Skånberg m.fl. (KD) yrkande 2,

2019/20:1958 av Robert Hannah och Helena Gellerman (båda L) yrkandena 1 och 2,

2019/20:2055 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 14,

2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 23,

2019/20:2721 av Jessika Roswall m.fl. (M) yrkande 4,

2020/21:431 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkande 11,

2020/21:593 av Ingemar Kihlström (KD),

2020/21:1520 av Helena Gellerman och Robert Hannah (båda L) yrkandena 1 och 2,

2020/21:2154 av Joakim Järrebring m.fl. (S),

2020/21:3248 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 14,

2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L) yrkande 15,

2020/21:3311 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 15 och

2020/21:3479 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 19.

Stockholm den 4 mars 2021

På konstitutionsutskottets vägnar

Karin Enström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Enström (M), Hans Ekström (S), Ida Karkiainen (S), Marta Obminska (M), Matheus Enholm (SD), Per-Arne Håkansson (S), Linda Modig (C), Mia Sydow Mölleby (V), Ida Drougge (M), Fredrik Lindahl (SD), Laila Naraghi (S), Tuve Skånberg (KD), Daniel Andersson (S), Tina Acketoft (L), Mikael Strandman (SD), Anna Sibinska (MP) och Erik Ottoson (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 39 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2019/20 och 2020/21 samt ett följd motionsyrkande. Av dessa behandlas 17 i förenklad ordning eftersom de rör samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Yrkandena gäller handlingsoffentlighet i Advokatsamfundet, sekretess för uppgifter i våldtäktsdomar, sekretess för personuppgifter vid anmälan om matförgiftning, översyn av sekretesslagstiftningen för att underlätta informationsutbyte mellan myndigheter, sekretess i tillsynsärenden om djurskydd, ökad insyn i användningen av skattemedel, en årlig skrivelse om integritetsfrågor, en utredning om brottsbekämpning och integritet, publicering av bilder för brottsbekämpning, en vägledande myndighet, en integritetsbalk samt integritetsskydd vid överföring av personuppgifter till länder utanför EU. De motionsyrkanden som bereds förenklat rör myndigheters handel med personuppgifter, sekretessbrytande bestämmelser för statligt anställningsstöd, Datainspektionens (numera Integritetsskyddsmyndighetens) uppdrag, personlig integritet och konsumentskydd samt ökad öppenhet och insyn i EU.

En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilagan till betänkandet.

Bakgrund

Gällande ordning

Grundlagsregleringar

Bestämmelser i tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) ger var och en rätt att i skrift och i radio, tv och liknande medier uttrycka sina tankar och åsikter och lämna uppgifter i vilket ämne som helst. Av 2 kap. 1 § TF följer att var och en ska ha rätt att ta del av allmänna handlingar. Rätten att ta del av allmänna handlingar får enligt 2 kap. 2 § TF begränsas endast om det krävs med hänsyn till vissa intressen, bl.a. skyddet för en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden. Varje inskränkning i rätten att ta del av allmänna handlingar ska enligt TF anges noga i en bestämmelse i en särskild lag eller, om det anses lämpligare i ett visst fall, i en annan lag som den särskilda lagen hänvisar till. Efter bemyndigande i en sådan bestämmelse får regeringen genom förordning meddela närmare föreskrifter om bestämmelsens tillämplighet. Den särskilda lag som avses är offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL. Kompletterande bestämmelser finns i offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641).

Det allmänna ska enligt 1 kap. 2 § fjärde stycket regeringsformen (RF) verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden och värna den enskildes privatliv och familjeliv. Var och en är skyddad gentemot det allmänna mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden (2 kap. 6 § andra stycket RF).

Begränsningar i detta skydd får göras endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Begränsningarna får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett dem och heller inte sträcka sig så långt att de utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen. Begränsningar får inte göras enbart på grund av politisk, religiös, kulturell eller annan sådan åskådning (2 kap. 21 § RF). Privatlivet kan också sägas ha ett grundlagsskydd genom förbudet mot åsiktsregistrering i 2 kap. 3 § RF.

Europakonventionen och EU:s rättighetsstadga

Enligt artikel 8 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) har var och en rätt till respekt för sitt privatliv och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens. En inskränkning i dessa rättigheter får bara göras med stöd av lag och om det är nödvändigt med hänsyn till ändamål som är angivna i artikeln. Sverige har tillträtt Europakonventionen, och den gäller sedan 1995 också som lag i Sverige. Enligt 2 kap. 19 § RF får en lag eller annan föreskrift inte meddelas i strid med Sveriges åtaganden på grund av Europakonventionen.

I Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (2010/C 83/02) bekräftas de rättigheter som har sin grund i medlemsstaternas gemensamma författningstraditioner och internationella förpliktelser, Europakonventionen, unionens och Europarådets sociala stadgor samt rättspraxis vid Europeiska unionens domstol och Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Artikel 8 i stadgan reglerar skydd av personuppgifter. Enligt artikeln har var och en rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne. Sådana uppgifter ska behandlas lagenligt för bestämda ändamål och på grundval av den berörda personens samtycke eller någon annan legitim och lagenlig grund. Var och en har rätt att få tillgång till insamlade uppgifter som rör honom eller henne och att få dem rättade. En oberoende myndighet ska kontrollera att reglerna efterlevs.

EU:s dataskyddsreglering

EU:s allmänna dataskyddsförordning¹ antogs i april 2016 och gäller för behandling av personuppgifter generellt. Samtidigt antogs ett direktiv om

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet

skydd för personuppgifter på det brottsbekämpande området.² Genom de nya regelverken moderniserades reglerna i det tidigare dataskyddsdirektivet från 1995.³ Syftet med den s.k. dataskyddsreformen var också att få till stånd en mer enhetlig tillämpning av dataskyddet inom EU.

Dataskyddsförordningen trädde i kraft den 25 maj 2018 och utgör sedan dess den generella regleringen av personuppgiftsbehandlingen inom EU. Förordningen innehåller många bestämmelser som är hämtade från det tidigare dataskyddsdirektivet men även flera ändringar och nyheter, t.ex. rätten att bli glömd, dataportabilitet, skyldighet att anmäla en personuppgiftsincident och skyldighet för den personuppgiftsansvarige att göra en konsekvensbedömning när det gäller dataskydd innan en riskfylld behandling påbörjas. Därutöver medför förordningen en skyldighet för dataskyddsmyndigheterna inom EU att samarbeta med varandra. Vid fall av s.k. gränsöverskridande behandlingar ska dessutom Europeiska dataskyddsstyrelsen kunna ta beslut som är bindande för de nationella dataskyddsmyndigheterna.

Förordningen är direkt tillämplig i medlemsstaterna men innehåller många bestämmelser som förutsätter eller ger utrymme för kompletterande nationella bestämmelser av olika slag. I Sverige finns sådana bestämmelser huvudsakligen i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen) som trädde i kraft den 25 maj 2018 (bet. 2017/18:KU23, rskr. 2017/18:224). Dataskyddslagen är subsidiär i förhållande till annan lag eller förordning och möjliggör därmed avvikande bestämmelser i registerförfattningar. I dataskyddslagen förtydligas bl.a. under vilka förutsättningar vissa personuppgifter får behandlas med stöd av dataskyddsförordningen. Dataskyddslagen innehåller också vissa bestämmelser om begränsning av de registrerades rättigheter samt om skadestånd och överklagande av beslut. I lagen anges även att dataskyddsförordningen och dataskyddslagen inte ska tillämpas om det skulle strida mot TF eller YGL.

EU:s nya dataskyddsdirektiv har genomförts i huvudsak genom brottsdatalagen (2018:1177). Lagen är en ramlag som är generellt tillämplig inom det område som direktivet reglerar, i huvudsak behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder. Lagen är subsidiär i förhållande till andra lagar och förordningar, vilket möjliggör avvikande bestämmelser i registerförfattningar.

Det har också införts nya lagar om personuppgiftsbehandling på brottsdatalagens område för bl.a. Polismyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen,

av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter.

Skatteverket, åklagarväsendet, domstolarna och kriminalvården. De nya lagarna gäller utöver brottsdatalagen och innehåller bestämmelser som innebär preciseringar, undantag eller avvikelser från den lagen.

I oktober 2018 antogs en ny förordning som reglerar EU-institutionernas behandling av personuppgifter.⁴

Inom EU finns också ett antal lagstiftningsakter som gäller dataskydd vid elektronisk kommunikation, bl.a. det s.k. e-dataskyddsdirektivet⁵ och direktivet om inrättandet av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation.⁶ EU-kommissionen lämnade i januari 2017 förslag till en ny förordning om integritetsskydd vid elektronisk kommunikation, e-dataskyddsförordningen, som ska gälla för tele- och internetoperatörer.⁷ Förordningen syftar till att ersätta och förnya den nuvarande regleringen och att öka förutsättningarna för en likvärdig skyddsnivå inom EU. Förslaget bereds inom EU.

Några avslutade utredningar

Efter en dom i Kammarrätten i Stockholm i mars 2017, som innebar att de dåvarande reglerna om lagring och tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation (s.k. datalagring) inte kunde tillämpas, har nya bestämmelser om datalagring beslutats genom ändringar i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (prop. 2018/19:86, bet. 2018/19JuU27). Ändringarna baserades på förslag av utredningen om datalagring och EU-rätten i betänkandet Datalagring – brottsbekämpning och integritet (SOU 2017:75). Lagändringarna innebar bl.a. att omfattningen av lagringsskyldigheten minskades och att lagringstiderna differentierades. Lagringen ska heller inte längre få ske utanför EU. Dessutom ska det krävas beslut av åklagare för att de brottsbekämpande myndigheterna ska få inhämta uppgifter om elektronisk kommunikation i underrättelseverksamhet.

Integritetskommittén slutredovisade sitt uppdrag 2017 och lämnade då vissa förslag om ett stärkt skydd för den personliga integriteten. I delbetänkandet Hur står det till med den personliga integriteten? (SOU 2016:41) redovisades kommitténs kartläggning och analys av risker för intrång i den personliga integriteten som kan uppkomma i samband med användning av informationsteknik. Dessutom lämnades några förslag som närmast berörde Datainspektionens uppdrag. I slutbetänkandet Så stärker vi den personliga integriteten (SOU 2017:52) lämnade kommittén förslag på åtgärder som enligt kommittén skulle öka skyddet för den personliga integriteten.

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG.

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation)

⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation.

⁷ COM(2017) 10 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om respekt för privatlivet och skydd av personuppgifter i samband med elektronisk kommunikation och om upphävande av direktiv 2002/58/EG.

Som en följd av ett av kommitténs förslag beslutade regeringen 2019 att Datainspektionen en gång vart fjärde år, med start 2020, ska lämna en redovisning till regeringen av hur integriteten på it-området utvecklas. Regeringen har meddelat att den har för avsikt att på grundval av myndighetens redovisning en gång per mandatperiod överlämna en skrivelse om utvecklingen på integritetsområdet till riksdagen. En första sådan skrivelse är aviserad till juni 2021 (se mer om detta nedan). Kommitténs förslag i övrigt bereds inom Regeringskansliet.

Datainspektionen har bytt namn till Integritetsskyddsmyndigheten

Datainspektionen bytte den 1 januari 2021 namn till Integritetsskyddsmyndigheten, förkortat IMY. Myndighetens uppdrag är detsamma som före namnbytet och regleras i förordningen (2007:975) med instruktion för Integritetsskyddsmyndigheten.

Utskottets överväganden

Handlingsoffentlighet i Advokatsamfundet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om handlingsoffentlighet i Sveriges advokatsamfund.
Jämför reservation 1 (SD).

Motionerna

Matheus Enholm m.fl. (SD) begär i kommittémotionerna 2019/20:544 yrkande 4 och 2020/21:682 yrkande 4 ett tillkännagivande till regeringen om att Advokatsamfundet ska omfattas av offentlighetsprincipen. Motionärerna anför att Advokatsamfundet kan sägas vara finansierat av allmänna medel eftersom medlemsavgiften betalas av yrkesutövare som har monopol på vissa statliga tjänster. Det är därför enligt motionärerna rimligt att allmänheten och medier har insyn i samfundets verksamhet, antingen genom att samfundet förstärkas eller genom att det tas upp i bilagan till OSL. Insyn bör enligt motionärerna dock inte gälla för uppgifter som omfattas av klientsekretess.

Gällande ordning

Bestämmelser om Sveriges advokatsamfund och om advokater finns i lag, och samfundets stadgar fastställs av regeringen. I 8 kap. rättegångsbalken finns bestämmelser om bl.a. medlemskap i samfundet, tillsyn över advokatväsendet och om disciplinära ingripanden mot advokater. Advokatsamfundet är en privaträttslig sammanslutning med vissa offentlighetsrättsliga drag, och i dess uppgifter ingår viss myndighetsutövning. Detta gäller främst den disciplinära verksamheten.

Av 2 kap. 4 § OSL följer att vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om vars och ens rätt att ta del av allmänna handlingar hos en myndighet i tillämpliga delar även ska gälla hos de organ som anges i bilagan till OSL. I lagens bilaga anges också i vilken verksamhet hos de angivna organen som handlingsoffentligheten gäller. Vid tillämpning av OSL ska organen i fråga jämföras med myndigheter. Vissa av de organ som tagits upp i bilagan har lagreglerade uppgifter att bedriva viss myndighetsutövning mot enskild. Andra har tagits med i bilagan därför att de till stor del finansieras av statliga medel. Advokatsamfundet är inte upptaget i bilagens förteckning.

En person som är misstänkt för brott ska under vissa förutsättningar få en offentlig försvarare förordnad för sig. Till offentlig försvarare ska som huvudregel en advokat förordnas (21 kap. 5 § rättegångsbalken). Ett offentligt biträde, som ska bevaka enskildas integritetsintressen i ärenden om vissa

hemliga tvångsmedel, ska vara eller ha varit advokat eller ordinarie domare (27 kap. 27 § rättegångsbalken). I vissa ärenden vid förvaltningsdomstolar har den enskilde rätt till offentligt biträde. Detta gäller t.ex. i ärenden om tvångsvård eller utvisning. Det offentliga biträdet är ofta advokat, men måste inte vara det.

Utskottets tidigare behandling

Hösten 2017 avstyrkte utskottet ett likadant motionsyrkande eftersom utskottet ansåg att det saknades skäl till ett sådant tillkännagivande som efterfrågades (bet. 2017/18:KU3). Sverigedemokraterna reserverade sig.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande och avstyrker motionsyrkandena.

Sekretess för uppgifter i våldtäktsdomar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om sekretess för vissa uppgifter i domar om våldtäkt.

Motionen

Caroline Nordengrip (SD) begär i motion 2020/21:60 ett tillkännagivande till regeringen om sekretess för vissa uppgifter i domar om våldtäkt. Motionären anför att det kan vara besvärande för ett våldtäktsoffer att uppgifter om våldtäkten kommer till andra människors kännedom. Vetskapen om att andra kan ta del av uppgifterna kan också enligt motionären leda till att detaljer om vad som hänt utelämnas. Uppgifter om händelseförloppet vid en våldtäkt som tidigare har omfattats av sekretess bör därför enligt motionären inte bli offentliga om de tas in i en dom.

Gällande ordning

Uppgifter om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden kan enligt bestämmelsen om s.k. förundersökningssekretess i 35 kap. 1 § OSL omfattas av sekretess om de förekommer bl.a. i en förundersökning i brottmål och om det inte står klart att de kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående lider skada eller men.

En uppgift som förekommer i en domstols rättskipande verksamhet och som omfattats av sekretess blir offentlig om den läggs fram vid en offentlig förhandling i målet eller om den tas in i bl.a. en dom i målet, under

förutsättning att domstolen inte beslutar att sekretessen ska bestå (43 kap. 5 och 8 §§ OSL). En sekretessbelagd uppgift som läggs fram under en förhandling inom stängda dörrar omfattas som huvudregel av sekretess även under den fortsatta handläggningen av målet, men blir offentlig om den tas in i domen (43 kap. 5 § andra stycket OSL).

Domstolen ska fatta besluta om fortsatt sekretess för uppgiften om intresset av sekretess för en uppgift i domen eller beslutet väger väsentligt tyngre än intresset av offentlighet (43 kap. 8 a § OSL). Vid denna bedömning ska särskild vikt läggas vid intresset av offentlighet för en uppgift om vilka överväganden domstolen har gjort vid sin prövning, om resultatet av prövningen och om identiteten på någon som en anklagelse för brott har riktats mot eller vars rörelsefrihet inskränks genom avgörandet. När denna bestämmelse infördes underströk regeringen att beslut om fortsatt sekretess även fortsättningsvis skulle fattas med stor restriktivitet, och utskottet instämde med regeringen (prop. 2015/16:144, bet. 2015/16:KU22).

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig inte bakom yrkandet och avstyrker därför motionen.

Sekretess för personuppgifter vid anmälan om matförgiftning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om sekretess för vissa uppgifter vid anmälan om matförgiftning.

Motionen

Marléne Lund Kopparklint och Betty Malmberg (båda M) begär i motion 2020/21:954 ett tillkännagivande till regeringen om att personuppgifter som gäller en person som drabbats av matförgiftning ska omfattas av sekretess i kommuners miljö- och hälsoskyddsärenden. Motionärerna anför att på samma sätt som en patients integritet kan skyddas av sekretess inom vården borde uppgifter om den som drabbats av matförgiftning göra det eftersom personen även i dessa fall är sjuk. Att uppgifterna blir offentliga kan vidare enligt motionärerna leda till att man undviker att göra en anmälan om matförgiftning, vilket riskerar att leda till att fler drabbas. Med hänsyn både till den drabbades integritet och till allmännyttan bör därför den enskildes personliga uppgifter omfattas av sekretess.

Gällande ordning

Sekretess gäller enligt 21 kap. 1 § OSL för uppgift som rör en enskilds hälsa eller sexualliv, såsom uppgifter om sjukdomar, missbruk, sexuell läggning, könsbyte, sexualbrott eller annan liknande uppgift, oavsett i vilken verksamhet uppgiften förekommer, om det måste antas att den enskilde eller någon närstående till denne kommer att lida betydande men om uppgiften röjs. Sekretess gäller dock inte uppgifter som tas in i ett beslut.

Sekretess gäller vidare enligt 30 kap. 27 § första stycket OSL i tillsynsverksamhet som avser näringslivet och som bedrivs av någon annan än en statlig myndighet. Sekretessen gäller för bl.a. uppgifter om en enskilds affärs- eller driftsförhållanden och för uppgifter om andra ekonomiska eller personliga förhållanden för den som har trätt in i en affärsförbindelse med den granskade näringsidkaren. Sekretessen för affärs- eller driftsförhållanden gäller enligt andra stycket inte för uppgifter i kommunala nämnders tillsynsverksamhet på miljö- och hälsoskyddsområdet, om intresset av allmän kännedom om förhållande som rör människors hälsa, miljön eller redligheten i handeln eller ett liknande allmänintresse har sådan vikt att uppgiften bör lämnas ut.

Utskottets ställningstagande

Det finns enligt utskottet inte skäl att ta initiativ till en sådan sekretessreglering som efterfrågas. Utskottet avstyrker därför motionen.

Översyn av sekretesslagstiftningen för att underlätta informationsutbyte mellan myndigheter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en översyn av sekretesslagstiftningen för att underlätta informationsutbyte mellan myndigheter.

Jämför reservation 2 (SD).

Motionerna

Eva Lindh m.fl. (S) begär i motionerna 2019/20:2294 och 2020/21:2069 ett tillkännagivande till regeringen om en översyn av OSL i syfte att öka möjligheterna till samverkan mellan bl.a. olika instanser som arbetar med att ge stöd till människor med vård- och stödbehov genom ett ökat informationsutbyte. Detta gäller enligt motionärerna bl.a. myndigheter inom socialtjänsten samt hälso- och sjukvården, som kan behöva samverka för att hjälpa bl.a. barn och ungdomar i utsatta situationer. Sekretessen mellan myndigheterna kan enligt motionärerna också medföra att det är svårt att förhindra välfärdsbrott.

Sekretessen mellan olika nämnder inom en kommuns socialtjänst, mellan kommuner och statliga myndigheter samt mellan socialtjänsten och polisen kan utgöra ett hinder för det brottsbekämpande arbetet, menar Marlene Burwick (S) som i motion 2019/20:1256 begär ett tillkännagivande till regeringen om en översyn av sekretesslagstiftningen. Motionären anför att ett samarbete är nödvändigt för att fånga upp ungdomar som annars riskerar att rekryteras av kriminella gäng.

Polisens möjligheter att utan hinder av sekretess bedriva brottsbekämpande verksamhet är i fokus också i motionerna 2019/20:2750 och 2020/21:1450 yrkande 1 av Lina Nordquist (L), där motionären begär ett tillkännagivande till regeringen om en översyn av sekretesslagstiftningen. I motion 2020/21:1450 yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att övriga nordiska länders sekretesslagstiftning bör studeras och i tillämpliga delar tas tillvara. Motionären anför att invånarnas trygghet måste stå i fokus. Polisens brottsbekämpande arbete kan underlättas av information från exempelvis socialtjänsten, sjukvården eller Kriminalvården.

Också Adnan Dibrani (S) begär i motion 2019/20:2076 ett tillkännagivande till regeringen om en översyn av möjligheterna till informationsutbyte mellan myndigheter i syfte att, med respekt för den enskildes personliga integritet, skapa bättre förutsättningar bl.a. för vård och för att bekämpa ekonomiska brott. Ett liknande yrkande finns också i motion 2019/20:1347 av Jörgen Berglund (M).

Adam Martinen m.fl. (SD) begär i kommittémotion 2020/21:639 yrkande 16 ett tillkännagivande till regeringen om en utredning som ser över möjligheterna till informationsutbyte mellan myndigheter, med utgångspunkten att sekretess inte ska hindra att uppgifter lämnas mellan myndigheter så länge uppgifterna rör myndigheternas ansvarsområde. Ett sådant informationsutbyte kan ske exempelvis genom att alla myndigheter har tillgång till gemensamma register eller genom förenklade bestämmelser om handlingsoffentlighet och sekretess.

Gällande ordning

Om en uppgift omfattas av sekretess gäller sekretessen enligt 8 kap. 1 § OSL som huvudregel också i förhållande till andra myndigheter. Enligt 8 kap. 2 § OSL gäller sekretessen också mellan verksamhetsgrenar inom en myndighet som är att betrakta som självständiga i förhållande till varandra. Undantag görs i särskilda fall genom s.k. sekretessbrytande bestämmelser, i vilka det regleras att sekretess inte hindrar att vissa uppgifter lämnas till vissa myndigheter eller verksamhetsgrenar.

Som exempel på sekretessbrytande bestämmelser som gäller särskilt definierade uppgifter kan nämnas att sekretess inte hindrar att uppgifter om enskildas hälsotillstånd inom hälso- och sjukvården lämnas till bl.a. socialtjänsten, om det behövs för att ge den enskilde nödvändig vård, behandling eller annat stöd och den enskilde är underårig, missbrukare eller föremål för

psykiatrisk tvångsvård (25 kap. 12 § OSL). På motsvarande sätt hindrar inte sekretess att sådana uppgifter lämnas från socialtjänsten till hälso- och sjukvården eller andra myndigheter inom socialtjänsten (26 kap. 9 § OSL).

I 10 kap. OSL finns dessutom generellt formulerade sekretessbrytande bestämmelser. Av dessa följer bl.a. att sekretess till skydd för en enskild inte hindrar att uppgiften lämnas ut om den enskilde samtycker till det och att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en enskild eller en annan myndighet om det behövs för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet (10 kap. 1 och 2 §§). Misstänkta personer och andra parter i domstolars eller andra myndigheters ärenden har också som huvudregel rätt att ta del av handlingar i målet eller ärendet (10 kap. 3 § OSL). Den enskilde kan också som huvudregel enligt 12 kap. 2 § OSL helt eller delvis häva den sekretess som gäller till skydd för honom eller henne.

Secretess hindrar heller inte att socialtjänsten under vissa förhållanden lämnar uppgifter om enskilda till bl.a. polisen i brottsförebyggande syfte. Det gäller under vissa angivna förutsättningar uppgifter om personer under 21 år om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att han eller hon kommer att utöva brottslig verksamhet (10 kap. 18 a § OSL). Uppgifter kan också under vissa angivna förutsättningar lämnas av socialtjänsten till polisen om enskilda för att förhindra terroristbrottslighet och om det finns misstankar om begången terroristbrottslighet (10 kap. 18 b och 22 a §§ OSL). Den s.k. förundersökningssekretessen hindrar vidare inte att polisen under vissa förutsättningar lämnar uppgifter till en kommunal myndighet inom socialtjänsten, om uppgiften kan antas bidra till att förebygga terroristbrottslighet (35 kap. 10 c § OSL). De sekretessbrytande bestämmelserna för att förebygga terroristbrottslighet trädde i kraft den 1 augusti 2020 (prop. 2019/20:123, bet. 2019/20:JuU35).

Uppgifter kan också utan hinder av sekretess i vissa fall lämnas till bl.a. polisen av hälso- och sjukvården samt av socialtjänsten för att förhindra eller avbryta vissa brott (10 kap. 19 § OSL) och av socialtjänsten för omedelbara polisiära ingripanden mot personer under 18 år (10 kap. 20 § OSL).

Utöver de sekretessbrytande bestämmelserna som gäller terroristbrottslighet finns bestämmelser om att uppgifter utan hinder av sekretess kan lämnas av hälso- och sjukvården samt av socialtjänsten till bl.a. polisen vid misstankar om vissa brott begångna mot unga (10 kap. 21 och 22 §§ OSL) och vid misstankar om vissa brott i övrigt (10 kap. 23 och 24 §§ OSL). Sekretess hindrar inte heller att uppgifter lämnas till en annan myndighet om en uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning (10 kap. 28 § OSL).

Enligt generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL får en sekretessbelagd uppgift alltid lämnas till en myndighet om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Detta gäller emellertid inte uppgifter som omfattas av sekretess i bl.a. hälso- och sjukvården samt i socialtjänsten (10 kap. 27 § andra stycket OSL).

Enligt lagen (2016:774) om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet ska de myndigheter som regeringen bestämmer vid

särskilt beslutad samverkan för att förebygga, förhindra eller upptäcka allvarlig eller omfattande organiserad brottslig verksamhet lämna information till varandra utan hinder av sekretess.

Utredningen om samordning av statliga utbetalningar från välfärdsystemen överlämnade i juni 2020 betänkandet Kontroll för ökad tilltro – en ny myndighet för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen (SOU 2020:35). Utredningen konstaterade bl.a. att myndigheters kontrollarbete i syfte att förhindra felaktiga utbetalningar kan försvåras av sekretessbestämmelser. Utredningen föreslår bl.a. att det inrättas en ny myndighet som ska ansvara för kontrollen av utbetalningar och att det ska införas sekretessbrytande underrättelse- och uppgiftsskyldigheter som innebär att t.ex. Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten ska lämna vissa närmare angivna uppgifter som kan utgöra grund för kontroll. Förslagen bereds inom Regeringskansliet.

Utredningen Framtidens socialtjänst överlämnade i augusti 2020 slutbetänkandet Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47). Betänkandet bereds inom Regeringskansliet.

Tidigare behandling

Utskottet har tidigare avstyrkt motioner om informationsutbyte mellan exempelvis socialtjänsten och polisen med motiveringen att det saknades anledning att föreslå sådana tillkännagivanden som efterfrågades i motionerna (bet. 2016/17:KU15 s. 54, bet. 2017/18:KU38 s. 44 och bet. 2018/19:KU26).

Utskottets ställningstagande

Att sekretess gäller också mellan myndigheter och mellan självständiga verksamhetsgrenar inom en myndighet motiveras av skyddet för den enskildes integritet. Ett samarbete mellan myndigheter kan emellertid i många situationer vara nödvändigt exempelvis för att värna den enskildes rättssäkerhet eller hälsa eller för att bekämpa brott. För att ett sådant samarbete inte ska omöjliggöras finns genom ett stort antal sekretessbrytande bestämmelser redan i dag möjligheter till informationsutbyte mellan och inom myndigheter. Utskottet anser inte att det finns skäl för riksdagen att ta sådana initiativ som efterfrågas i motionerna. Motionsyrkandena avstyrks.

Sekretess i tillsynsärenden om djurskydd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om sekretess av vissa uppgifter i tillsynsärenden om djurskydd.

Motionen

Mikael Larsson (C) begär i motion 2020/21:471 ett tillkännagivande till regeringen om att utreda hur personuppgifter i tillsynsärenden om lantbrukares djurhållning kan omfattas av ett starkare sekretesskydd. Motionären anför att offentliggjorda uppgifter om lantbrukare i länsstyrelsernas tillsynsärenden enligt djurskyddslagstiftningen kan leda till trakasserier mot lantbrukare. Länsstyrelserna är enligt motionären bättre lämpade att bedöma djurskyddet än enskilda som begär ut handlingar. Djur och lantbrukare bör enligt motionären sättas i första rummet genom att uppgifterna i länsstyrelsernas tillsynsärenden omfattas av ett starkt sekretesskydd.

Gällande ordning

Kontroll enligt djurskyddslagen (2018:1192) utförs i första hand av länsstyrelserna (8 kap. 1 § djurskyddslagen och 8 kap. 6 § djurskyddsförordningen [2019:66]).

Sekretess gäller, i den utsträckning regeringen meddelar föreskrifter om det, enligt 30 kap. 23 § OSL i en statlig myndighets verksamhet som består i bl.a. tillsyn med avseende på produktion, handel, transportverksamhet eller näringslivet i övrigt för bl.a. uppgift om en enskilds affärs- eller driftsförhållanden om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. Sådana föreskrifter har meddelats av regeringen i bilagan till offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641), där det i punkten 30 anges att sekretess gäller i verksamhet som består i bl.a. tillsyn enligt lagstiftningen om djurskydd, dock inte för uppgifter i beslut.

Sekretess gäller vidare enligt 32 kap. 10 a § OSL hos en kontrollmyndighet för djurskydd för uppgift om en enskilds personliga förhållanden som av djurskyddsskäl har lämnats av personal inom hälso- och sjukvården eller socialtjänsten, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig inte bakom yrkandet i motionen och avstyrker därför motionen.

Ökad insyn i användningen av skattemedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om ökad insyn i användningen av skattemedel.

Motionen

Ann-Sofie Lifvenhage (M) begär i motion 2020/21:1111 ett tillkännagivande till regeringen om en översyn av OSL för att värna medborgarnas insyn i användningen av skattemedel. Motionären anför att sammanställningen av statistik med bl.a. ekonomiska uppgifter för verksamhetsutövare inom vård, skola och omsorg möjliggör en jämförelse av olika aktörer. Sådana jämförelser kan enligt motionären både skapa förutsättningar för verksamhetsutveckling hos aktörerna och göra det möjligt för beslutsfattare och medborgare att ställa krav på verksamheterna. Bestämmelserna om sekretess till skydd för myndigheters affärs- och driftförhållanden inom framställningen av statistik kan dock enligt motionären medföra att uppgifter om verksamheter i offentlig regi inte lämnas ut. Sekretessbestämmelserna bör därför enligt motionären ses över, för att värna forskning, utveckling och medborgarnas möjligheter till insyn i hur skattemedel förvaltas.

Gällande ordning

Av 19 kap. 1 § OSL följer att sekretess gäller i en myndighets affärsverksamhet för uppgift om myndighetens affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att någon som driver likartad rörelse gynnas på myndighetens bekostnad om uppgiften röjs. Under motsvarande förutsättningar gäller sekretess hos en myndighet för uppgift om affärs- eller driftförhållanden hos bolag, förening, samfällighet eller stiftelse som driver affärsverksamhet och där det allmänna genom myndigheten utövar ett bestämmande inflytande eller bedriver revision.

Sekretess gäller vidare enligt 24 kap. 8 § första stycket OSL i en sådan särskild verksamhet hos en myndighet som avser framställning av statistik för uppgift som avser en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden och som kan hänföras till den enskilde. I andra stycket regleras sekretess i undersökningar av bl.a. Riksrevisionen och Statskontoret. Av tredje stycket följer bl.a. att uppgifter som behövs för forsknings- eller statistikändamål och uppgifter som inte är direkt hänförliga till enskilda ändå får lämnas ut, om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

OSL:s bestämmelser gäller för myndigheter, med vilket också jämföras riksdagen och beslutande kommunala församlingar. Privata verksamhetsutövare omfattas däremot inte av OSL:s bestämmelser, om de inte tagits upp i bilagan till lagen.

Inom Utbildningsdepartementet har promemorian Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation (U2020/05409) tagits fram. En ändring av tolkningen av OSL när det gäller vilka uppgifter om enskilda huvudmän som skyddas av statistiksekretess har enligt promemorian medfört att uppgifter som tidigare ansågs vara offentliga nu anses vara sekretessbelagda. I promemorian föreslås tidsbegränsade bestämmelser i OSL som bryter statistiksekretessen så att enheter inom myndigheter som ägnar sig åt

särskild verksamhet för framställning av statistik kan lämna uppgifter som avser enskilda huvudmän inom skolväsendet till Statens skolverk och kommuner för att de ska kunna utföra vissa angivna uppgifter. Regeringen beslutade den 11 februari 2021 om en lagrådsremiss med förslag på nya tidsbegränsade sekretessbrytande bestämmelser i OSL. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2021 och upphävas den 1 juli 2023 då en långsiktig lösning enligt regeringen beräknas vara på plats. En proposition med motsvarande förslag är aviserad till mars 2021.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att en proposition med förslag om ökad offentlighet för vissa statistiska uppgifter inom skolväsendet är aviserad till våren 2021. Utskottet ser inte behov av att utöver detta ta initiativ till förändrade sekretessbestämmelser i enlighet med yrkandet. Motionen avstyrks.

En årlig skrivelse om integritetsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en årlig skrivelse till riksdagen om integritetsfrågor.

Jämför reservation 3 (L).

Motionerna

Bengt Eliasson m.fl. (L) begär i kommittémotion 2019/20:2060 yrkande 8 ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen ska lämna en årlig skrivelse till riksdagen om integritetsfrågor. Ett likadant yrkande finns i kommittémotion 2020/21:3267 yrkande 8 av Tina Acketoft m.fl. (L). Motionärerna anför att regeringen i en sådan skrivelse till riksdagen bör redovisa utvecklingen vad gäller skyddet för den personliga integriteten. Skrivelsen bör både avse de legala förutsättningarna för integritetsskyddet och den övergripande utvecklingen av hur olika slags informationsteknik som påverkar integriteten används.

Gällande ordning

Integritetskommittén föreslog i delbetänkandet Hur står det till med den personliga integriteten? (SOU 2016:41) att det skulle införas en skyldighet för Datainspektionen att löpande lämna en redovisning på området till regeringen som i sin tur skulle lämna en skrivelse i ämnet till riksdagen.

Regeringen beslutade 2019, genom en ändring av förordningen (2007:975) med instruktion för Datainspektionen (numera Integritetsskyddsmyndigheten), att myndigheten en gång vart fjärde år ska lämna en redovisning till

regeringen av utvecklingen när det gäller integriteten på it-området. Regeringen har meddelat att den har för avsikt att på grundval av myndighetens redovisning en gång per mandatperiod överlämna en skrivelse om utvecklingen på integritetsområdet till riksdagen (pressmeddelande publicerat den 4 juli 2019 på regeringens webbplats).

Integritetsskyddsmyndigheten lämnade i januari 2021 rapporten Integritetsskyddsrapport 2020 till regeringen. I rapporten beskrivs ett antal teknikområden som har stor betydelse för den personliga integriteten, däribland

- nya tekniker för att samla in data via exempelvis sensorer och nya former av interaktion mellan människa och dator, som röststyrning
- AI för att analysera stora mängder data
- nya sätt att lagra, säkra och transportera data, som molnlagring och 5G.

IMY:s bedömning är att sakernas internet (Internet of things, IoT) är ett av de utvecklingsområden som kommer att ha störst påverkan på den personliga integriteten under de kommande åren, eftersom tekniken innebär att dagens möjligheter till spårning på nätet nu flyttar ut till städer och hem. Även den ökade insamlingen av biometriska uppgifter, i form av exempelvis fingeravtryck och ansiktsgenkänning, medför stora risker.

IMY anser i rapporten att Sverige behöver en tydligare integritetsskyddspolitik. Med detta menas enligt IMY ett väl definierat politikområde som konkretiserar mål och åtgärder för att i den pågående digitaliseringen säkerställa människors rätt till privatliv och rätten till självbestämmande i samband med behandling av personuppgifter. En svensk integritetsskyddspolitik bör enligt IMY bl.a.

- särskilt fokusera på områden där integritetsriskerna är stora, som AI, sakernas internet och biometri
- satsa på forskning och utveckling av teknik som skyddar människors rätt till personlig integritet
- innehålla konkreta mål och åtgärder för att stärka enskilda individers rättigheter och möjligheter att kontrollera hur deras personuppgifter hanteras av myndigheter och företag.

Av den s.k. propositionsförteckningen våren 2021 framgår att regeringen avser att i juni 2021 överlämna skrivelsen Utvecklingen på integritetsområdet (förteckningen är publicerad på regeringens webbplats den 12 januari 2021).

Tidigare behandling

Utskottet har vid tidigare behandling av liknande motionsyrkanden avstyrkt motionerna med hänvisning till pågående beredning av utredningsförslag och kommande förändringar av Datainspektionens uppdrag och verksamhet (bet. 2016/17:KU15 s. 56 och bet. 2017/18:KU38 s. 46). Våren 2019 avstyrktes ett liknande motionsyrkande då utskottet ansåg att det saknades anledning att föreslå det begärda tillkännagivandet (bet. 2018/19:KU26 s. 29). Liberalerna reserverade sig i samtliga fall.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att en ordning nu har införts som innebär att Integritetsskyddsmyndigheten vart fjärde år ska lämna en redovisning till regeringen av utvecklingen när det gäller integriteten på it-området och att regeringen har meddelat att den har för avsikt att på grundval av redovisningen en gång per mandatperiod överlämna en skrivelse till riksdagen. En första sådan skrivelse ska enligt regeringen lämnas till riksdagen i juni. Utskottet ser inte skäl att tillkänna för regeringen att en annan ordning ska gälla, och därför avstyrks motionsyrkandena om detta.

En utredning om brottsbekämpning och integritet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en utredning om brottsbekämpning och integritet.

Jämför reservation 4 (C).

Motionerna

Johan Hedin m.fl. (C) begär i kommittémotion 2020/21:2957 yrkande 17 ett tillkännagivande till regeringen om en utredning som ser över frågan om integritet, brottsbekämpning och informationshantering. Samma yrkande finns i motion 2020/21:3831 av Helena Vilhelmsson och Hannes Hervieu (båda C) yrkande 1. Motionärerna anför att ett ökat informationsutbyte och utvecklingen på teknik- och informationsområdet aktualiserar frågan om integritet. Integritetskänslig information måste hanteras rättssäkert och med respekt för den enskildes rätt till privatliv samtidigt som hot och brott motverkas. En utredning bör därför enligt motionärerna tillsättas för att skapa ett modernt, rättssäkert och ändamålsenligt regelverk.

Gällande ordning

Som redovisas närmare i det inledande bakgrundsavsnittet i detta betänkande finns bestämmelser till skydd för den enskildes personliga integritet i regeringsformen, Europakonventionen och EU:s rättighetsstadga. Genom den s.k. dataskyddsreformen antogs vidare i EU nya regleringar på dataskyddsområdet, genom den generellt tillämpliga dataskyddsförordningen och den motsvarande regleringen inom det brottsbekämpande området, dataskyddsdirektivet. Förordningen har i svensk rätt kompletterats genom i första hand dataskyddslagen (2018:218) och direktivet har genomförts i huvudsak genom brottsdatalagen (2018:1177). Dessutom finns ett antal registerförfattningar på brottsdatalagens område för bl.a. Polismyndigheten och Tullverket.

Kamerabevakningslagen (21018:1200) kompletterar de allmänna reglerna om behandling av personuppgifter vid kamerabevakning. Syftet med kamerabevakningslagen är att tillgodose behovet av kamerabevakning för berättigade ändamål och att skydda fysiska personer mot otillbörligt intrång i den personliga integriteten vid sådan bevakning (2 §). Kamerabevakning kräver som huvudregel tillstånd av Integritetsskyddsmyndigheten. Tillstånd förutsätter att intresset av bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad (8 §).

Integritetsskyddskommittén redovisade sitt uppdrag 2017 med slutbetänkandet Så stärker vi den personliga integriteten (SOU 2017:52). I den kartläggning av risker för den personliga integriteten som redovisades i delbetänkandet Hur står det till med den personliga integriteten? (SOU 2016:41) menade kommittén att vissa av de hemliga tvångsmedlen innebar påtagliga risker för den personliga integriteten (s. 516 f.). Kommittén lyfte i detta sammanhang även fram polisens spaningsmetoder, bl.a. användningen av dolda kroppsmikrofoner och möjligheten att kopiera innehållet i datorer och mobiltelefoner. Sedan betänkandena överlämnades har lagstiftningen varit föremål för flera ändringar, inte minst på dataskyddsdirektivets och brottsdatalogens område.

Integritetsskyddsmyndigheten lämnade i januari 2021 som nämnts den första integritetsskyddsrapporten till regeringen (jfr 1 § förordningen [2007:975] med instruktion för Integritetsskyddsmyndigheten). I rapporten pekar myndigheten på teknikområden som förväntas få stor betydelse för den personliga integriteten, såsom en ökad användning av biometriska uppgifter. Regeringen har aviserat att den med anledning av rapporten avser att i juni 2021 överlämna skrivelsen Utvecklingen på integritetsområdet till riksdagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill som i många tidigare sammanhang betona vikten av att värna den enskildes personliga integritet. Lagförslag som på olika sätt påverkar detta skydd ska föregås av överväganden om förslagets behov, konsekvenser och proportionalitet. Ett krav på sådana överväganden följer också bl.a. av det grundlagsreglerade skyddet mot övervakning eller kartläggning. Den nyligen genomförda dataskyddsreformen har dessutom stärkt och tydliggjort skyddet för den personliga integriteten vid informationshantering. Utskottet är inte berett att ta ett sådant initiativ som begärs i motionerna. Motionsyrkandena avstyrks därför.

Publicering av bilder för brottsbekämpning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om utökade möjligheter för polisen att publicera bilder på misstänkta gärningsmän.

Motionen

Lars-Arne Staxäng (M) begär i motion 2019/20:2163 ett tillkännagivande till regeringen om utökade möjligheter för polisen att publicera bilder på misstänkta gärningsmän. Motionären anför att bilder från säkerhetskameror bör användas för att med allmänhetens hjälp identifiera gärningsmän, vilket skulle bidra till en minskad brottslighet.

Gällande ordning

Sekretess gäller enligt 18 kap. 1 § första stycket OSL för en uppgift som hänför sig till en förundersökning i brottmål eller till en angelägenhet som avser användning av tvångsmedel i ett sådant mål eller i en annan verksamhet för att förebygga brott, om det kan antas att syftet med beslutade eller förutsedda åtgärder motverkas eller den framtida verksamheten skadas om uppgiften röjs. Sekretess gäller vidare för uppgifter om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden i bl.a. en förundersökning i brottmål eller en annan verksamhet som syftar till att förebygga, uppdaga, utreda eller beivra brott och som bedrivs av bl.a. åklagare eller polis om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider skada eller men (35 kap. 1 § OSL).

En förundersökning bör enligt 23 kap. 4 § rättegångsbalken bedrivas på ett sådant sätt att någon inte onödigt utsätts för misstanke eller olägenhet.

Att polisen publicerar bilder av misstänkta gärningsmän på internet innebär en behandling av personuppgifter, och brottsdatalagen (2018:1177) är tillämplig. Av 2 kap. 1 § följer som grundläggande krav på personuppgiftsbehandling av bl.a. Polismyndigheten att behandlingen ska vara nödvändig för att polisen ska kunna utföra sin uppgift att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott, verkställa straffrättsliga påföljder eller upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Vidare gäller enligt 2 kap. 3 § att personuppgifter får behandlas bara för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål.

Polisens användning av internet för publicering av bilder på okända gärningsmän har varit föremål för prövning och uttalanden av bl.a. Riksdagens ombudsmän (JO 2011/12 s. 118, se även JO:s beslut med dnr 357/2016). Utgångspunkten för bedömningen var enligt JO att bilder från en övervakningskamera som ingår i en förundersökning, och som är så tydliga att misstänkta personer kan identifieras, omfattas av sekretess. JO fann dock att det i lagstiftningen inte fanns något absolut hinder mot att publicera bilder från övervakningskameror på internet i syfte att identifiera misstänkta personer. Före en publicering ska det emellertid göras en avvägning mellan det brottsutredande intresset och den enskildes rätt till skydd för sin personliga integritet. Sammanfattningsvis menade JO att följande förutsättningar ska vara uppfyllda för att åtgärden att publicera bilder från övervakningskameror på internet i syfte att identifiera en person som är misstänkt för brott ska vara rättsenlig och lämplig:

- Åtgärden ska vara av synnerlig vikt för utredningen
- Bilderna från övervakningskameran ska – antingen sedda för sig eller bedömda tillsammans med övrig utredning i ärendet – visa någon eller några som utför vad som objektivt sett är ett brott eller försök till brott
- Det ska för brottet inte vara föreskrivet lindrigare straff än fängelse i minst sex månader.

Om dessa förutsättningar är uppfyllda, får enligt JO intresset av att utreda det aktuella brottet anses väga tyngre än skyddet för den enskilde. Åtgärden måste då också anses vara förenlig med bestämmelsen i 23 kap. 4 § rättegångsbalken. Detsamma måste i undantagsfall kunna gälla även utan ett så starkt bevisläge, om det rör sig om särskilt grov brottslighet eller om den misstänkte på goda grunder kan antas vara farlig för allmänheten eller enskilda.

Enligt Polismyndighetens riktlinjer för publicering av bild på en gärningsperson från en pågående förundersökning (PM 2017:25) ska det bl.a. vara av synnerlig vikt för förundersökningens fortsatta arbete att bilden publiceras.

Tidigare utskottsbehandling

Konstitutionsutskottet avstyrkte våren 2014 och våren 2015 liknande motionsyrkanden med motiveringarna att publicering av bilder på brottsmisstänkta typiskt sett innebär ett alltför stort intrång i den personliga integriteten respektive att den rättsliga regleringen till skydd för den enskildes integritet i dessa avseenden enligt utskottet inte borde ändras (bet. 2013/14:KU25 s. 24 och bet. 2014/15:KU15 s. 35). I betänkande 2016/17:KU15 avstyrkte utskottet efter förenklad behandling liknande motionsyrkanden och i betänkande 2017/18:38 vidhöll utskottet sina tidigare ställningstaganden och avstyrkte ett motionsyrkande.

Även justitieutskottet har behandlat liknande motionsyrkanden. Utskottet fann, bl.a. med hänvisning till JO:s uttalanden, inte skäl att föreslå att kraven för publicering ska lättas upp. Utskottet avstyrkte därför motionen, med en reservation från Moderaterna (bet. 2018/19:JuU10). Justitieutskottet vidhöll sitt ställningstagande i våren 2020, även denna gången med en reservation från Moderaterna (bet. 2019/20:JuU25).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande och avstyrker motionen.

En vägledande myndighet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att en myndighet ska få i uppdrag att lämna vägledning om insamling av personliga data.

Motionen

Josef Fransson (SD) begär i motion 2020/21:736 yrkande 2 ett tillkännagivande till regeringen om att en myndighet bör få i uppdrag att vägleda svenska medborgare när det gäller insamling av personliga data. Motionären anför att insamling av data vid användning av nättjänster och appar används för bl.a. marknadsföring och att det är svårt för användaren att överblicka vilka uppgifter man samtycker till att dela med sig av. En myndighet bör därför vägleda användarna.

Gällande ordning

Många webbplatser använder textfiler som sparar information i en besökares dator eller mobiltelefon för att följa hur besökaren använder webbplatsen (ofta kallade cookies eller kakor). Informationen används bl.a. för marknadsföring och för att anpassa vad som visas på webbplatsen. Som huvudregel förutsätter kakor användarens samtycke. Enligt 6 kap. 18 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska alla som besöker en webbplats med kakor få tillgång till information om att webbplatsen innehåller kakor och ändamålet med användningen av kakor. Besökaren ska också lämna sitt samtycke till att kakor används. En webbläsare kan ställas in bl.a. så att användandet av kakor aktivt måste godkännas i varje enskilt fall eller genom att helt blockera webbplatser som använder kakor.

Integritetskommittén redovisade i delbetänkandet Hur står det till med den personliga integriteten? (SOU 2016:41) sin kartläggning över de risker för den personliga integriteten som följer av det moderna informationssamhället. Kommittén ansåg att användningen av kakor innebär risker för den personliga integriteten bl.a. eftersom informationen om både användning och inställningsmöjligheter ofta är svårtillgängliga (bet. s. 369 f.).

I Integritetsskyddsmyndighetens uppdrag ingår bl.a. att öka allmänhetens medvetenhet om och förståelse för risker, regler, skyddsåtgärder och rättigheter i fråga om behandling av personuppgifter (artikel 57 dataskyddsförordningen). Också Post- och telestyrelsen, som är tillsynsmyndighet enligt lagen om elektronisk kommunikation, lämnar information och vägledning om användningen av kakor, bl.a. på sin webbplats.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser inte att det finns något behov av att föreslå ett sådant tillkännagivande som efterfrågas. Motionsyrkandet avstyrks därför.

En integritetsbalk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om ny lagstiftning i form av en integritetsbalk.

Motionen

Solveig Zander (C) begär i motion 2020/21:620 ett tillkännagivande till regeringen om ny lagstiftning i form av en integritetsbalk. Motionären anför att offentlighetsprincipen och den snabba teknikutvecklingen också innebär att möjligheterna till kartläggning och övervakning ökar för både stater, företag och andra enskilda, och man saknar i dag kontroll över sina personuppgifter. Till detta kommer enligt motionären en ökad kameraövervakning, som är ett effektivt verktyg för brottsbekämpning och trygghetsskapande men som samtidigt riskerar att kränka den enskildes personliga integritet. Det behövs enligt motionären en ny, modernare lagstiftning kring den personliga integriteten, en integritetsbalk. I en sådan skulle bestämmelser om dataskydd och OSL kunna ingå.

Gällande ordning

Var och en är gentemot det allmänna skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden (2 kap. 6 § andra stycket RF).

Dataskyddsförordningen och dataskyddslagen (2018:218) utgör den grundläggande och generella regleringen av behandlingen av personuppgifter. För de brottsbekämpande myndigheterna finns generella bestämmelser i brottsdatalagen (2018:1177). Till detta kommer särskilda lagar om personuppgiftsbehandling på brottsdatalagens område för bl.a. Polismyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen, Skatteverket, åklagarväsendet, domstolarna och kriminalvården. Dessutom finns bl.a. kamerabevakningslagen (2018:1200) samt lagregleringar av hemlig kameraövervakning, hemlig avlyssning respektive hemlig övervakning av elektronisk kommunikation och hemlig rumsavlyssning.

Grundlags- och dataskyddsregleringarna beskrivs mer utförligt i det inledande bakgrundsavsnittet.

I OSL finns bestämmelser om sekretess till skydd för uppgifter om enskildas personliga förhållanden i all offentlig verksamhet och i viss enskild verksamhet.

Tidigare behandling

Utskottet har tidigare avstyrkt ett motionsyrkande om en integritetsbalk med hänvisning till det då pågående utrednings- och lagstiftningsarbetet med anledning av bl.a. EU:s dataskyddsreform (bet. 2016/17:KU15 s. 28). Liberalerna reserverade sig.

Utskottets ställningstagande

Utskottet är inte berett att ta ett sådant initiativ som föreslås i motionen. Motionen avstyrks därför.

Integritetsskydd vid överföring av personuppgifter till länder utanför EU

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om förhandlingarna om avtalslösningar till skydd för personuppgifter vid dataöverföring utanför EU.

Jämför reservation 5 (M).

Motionen

Maria Stockhaus m.fl. (M) begär i kommittémotion 2020/21:3479 yrkande 23 ett tillkännagivande till regeringen om att Sverige ska vara pådrivande inom EU för att få till stånd avtalslösningar som skyddar personuppgifter vid överföring av information till länder utanför EU. Motionärerna anför att sedan EU-domstolen slagit fast att Privacy Shield-avtalet mellan EU och USA inte ger ett tillräckligt skydd för personuppgifter när dessa förs över till USA, saknas det avtalslösningar för dataskydd. Detta innebär enligt motionärerna stora problem för alla inom både den privata och offentliga sektorn som t.ex. använder amerikanska molntjänster.

Gällande ordning

Enligt artikel 44 i dataskyddsförordningen får överföring av personuppgifter till ett tredjeland, dvs. ett land utanför EU, eller en internationell organisation bara ske under förutsättning att det landet säkerställer en skyddsnivå för uppgifterna som motsvarar förordningens. Enligt artikel 45 kan kommissionen slå fast att ett tredjeland eller en organisation säkerställer en adekvat skyddsnivå. Bedömningen ska bl.a. beakta rättsstatsprincipen, respekten för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, lagstiftning om allmän säkerhet, försvar, nationell säkerhet, straffrätt och dataskydd samt offentliga myndigheters tillgång till personuppgifter.

Om det inte finns något beslut om adekvat skyddsnivå får en överföring av personuppgifter äga rum bara om den personuppgiftsansvarige inom EU har vidtagit lämpliga skyddsåtgärder. Sådana kan bl.a. utgöras av standardiserade dataskyddsbestämmelser som antas av kommissionen, och under förutsättning att det finns lagstadgade rättigheter och effektiva rättsmedel för de registrerade (artikel 46.1 och 46.2).

Privacy Shield är en mekanism i USA för självcertifiering. Det innebär att företag i USA kan anmäla sig till det amerikanska handelsdepartementet och meddela att de uppfyller de krav som ställs i Privacy Shield.

Enligt ett tidigare beslut från EU-kommissionen var det tillåtet för personuppgiftsansvariga i EU att överföra personuppgifter till mottagare som har anslutit sig till Privacy Shield. I juli 2020 slog emellertid EU-domstolen fast i det s.k. Schrems II-målet⁸ att Privacy Shield-avtalet mellan EU och USA inte gav ett tillräckligt skydd för personuppgifter när dessa förts över till USA. Domstolen motiverar sitt ställningstagande med att amerikanska myndigheter kan få åtkomst till överförda uppgifter genom nationella övervakningsprogram och att det i USA saknas effektiva rättsmedel för den som menar att hans eller hennes dataskydds rättigheter har kränkts. Domen innebär att det inte längre är tillåtet för personuppgiftsansvariga i EU att med Privacy Shield som grund överföra personuppgifter till mottagare i USA.

Europeiska dataskyddsstyrelsen har tagit fram rekommendationer om vilka ytterligare skyddsåtgärder som kan användas vid överföring av personuppgifter till länder utanför EU och EES när skyddsnivån i mottagarlandet inte kan anses tillförsäkra en likvärdig skyddsnivå.⁹ Rekommendationerna innefattar också kriterier som tydliggör under vilka tänkbara omständigheter som en överföring inte är möjlig. Bedömningen av vilka åtgärder som ska användas och i vilken utsträckning det är tillräckligt för att uppnå en godtagbar skyddsnivå ska göras i varje enskilt fall och av exportören.

EU-kommissionen har inlett förhandlingar med USA om ett nytt avtal om dataskydd vid överföring av personuppgifter. När frågan behandlades vid ett rådsmöte den 8–9 oktober 2020 var Sveriges ståndpunkt att möjligheten att överföra personuppgifter till USA är mycket viktig för Sverige, inte minst för svenska exportföretag, och att det därför är angeläget att ett nytt system, som är förenligt med EU-rättens krav på integritetsskydd, kommer på plats så snart som möjligt.¹⁰ Frågan om ett nytt avtal förhandlas inom EU.

⁸ Dom i mål C-311/18 Data Protection Commissioner/Maximillian Schrems och Facebook Ireland.

⁹ Recommendations 01/2020 on measures that supplement transfer tools to ensure compliance with the EU level of protection of personal data och Recommendations 02/2020 on the European Essential Guarantees for surveillance measures.

¹⁰ <https://www.regeringen.se/4a7714/contentassets/b8f781d9205d4ac4986a9397b10aab60/kommenterad-dagordning-rif-radet-8-9-oktober-2020.pdf>.

Utskottets ställningstagande

Det är enligt utskottet angeläget att enskildas personliga integritet värnas vid överföring av personuppgifter också utanför EU. Sådan överföring sker till stor del till USA. En ny avtalslösning mellan EU och USA håller på att tas fram, och utskottet anser att detta förhandlingsarbete inte bör föregripas. Motionsyrkandet avstyrks därför.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som beretts i förenklad ordning.

Utskottets ställningstagande

I motioner från allmänna motionstiden 2019/20 och 2020/21 har väckts förslag som rör myndigheters handel med personuppgifter, en sekretessbrytande bestämmelse för statligt anställningsstöd, Datainspektionens (numera Integritetsskyddsmyndighetens) uppdrag, personlig integritet och konsumentskydd, informationsutbyte mellan myndigheter samt ökad öppenhet och insyn i EU. Utskottet har behandlat samma eller i huvudsak samma frågor tidigare under valperioden. Detta har gjorts i betänkande 2018/19:KU26. Riksdagen har i enlighet med utskottets förslag avslagit motionsyrkandena.

Utskottet står fast vid sina tidigare ställningstaganden, och det finns inte heller andra skäl att åter behandla motionerna i vanlig ordning. Motionerna avstyrks därför.

Reservationer

1. **Handlingsoffentlighet i Advokatsamfundet, punkt 1 (SD)**

av Matheus Enholm (SD), Fredrik Lindahl (SD) och Mikael Strandman (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2019/20:544 av Matheus Enholm m.fl. (SD) yrkande 4 och
2020/21:682 av Matheus Enholm m.fl. (SD) yrkande 4.

Ställningstagande

Advokatsamfundet är en mäktig lobby- och remissorganisation och trots att samfundet är en privaträttslig organisation finansieras dess verksamhet huvudsakligen av allmänna medel; advokater har i dag i praktiken monopol på vissa uppdrag inom offentlig verksamhet och medlemsavgiften betalas av advokater som ersatts av det allmänna för sina uppdrag. Vi menar att allmänheten och medier mot denna bakgrund bör ha insyn i samfundets verksamhet, antingen genom att samfundet förstatligas eller genom att det tas upp i bilagan till OSL. Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag som innebär handlingsoffentlighet i Advokatsamfundet, med undantag för uppgifter som omfattas av klientsekretess.

2. **Översyn av sekretesslagstiftningen för att underlätta informationsutbyte mellan myndigheter, punkt 4 (SD)**

av Matheus Enholm (SD), Fredrik Lindahl (SD) och Mikael Strandman (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2020/21:639 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 16 och
bifaller delvis motionerna

2019/20:1256 av Marlene Burwick (S),
2019/20:1347 av Jörgen Berglund (M),
2019/20:2076 av Adnan Dibrani (S),
2019/20:2294 av Eva Lindh m.fl. (S),
2019/20:2750 av Lina Nordquist (L),
2020/21:1450 av Lina Nordquist (L) yrkandena 1 och 2 samt
2020/21:2069 av Eva Lindh m.fl. (S).

Ställningstagande

Polisens möjligheter att förhindra och utreda brott förutsätter inte sällan information från andra myndigheter, och det finns också många andra situationer där sekretess hindrar myndigheter från att arbeta effektivt. Regeringen bör mot denna bakgrund tillsätta en utredning som ser över sekretessen mellan myndigheter. Utgångspunkten för en sådan utredning bör vara att uppgifter som är belagda med sekretess kan lämnas till en annan myndighet så länge uppgifterna rör den mottagande myndighetens ansvarsområde. Utredningen bör ta ställning till om man bäst åstadkommer en sådan ordning genom samordnade register eller med förenklade bestämmelser om sekretess och handlingsoffentlighet.

3. En årlig skrivelse om integritetsfrågor, punkt 7 (L)

av Tina Acketoft (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2019/20:2060 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 8 och
2020/21:3267 av Tina Acketoft m.fl. (L) yrkande 8.

Ställningstagande

Jag konstaterar liksom utskottet att regeringen sagt sig ha för avsikt att löpande lämna en skrivelse till riksdagen om utvecklingen på integritetsområdet och att dessa skrivelser ska baseras på Integritetsskyddsmyndighetens integritetsskyddsrapporter. Både rapporten och skrivelsen ska dock tas fram och överlämnas bara en gång vart fjärde år. Detta är inte tillräckligt, och regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag som innebär att en skrivelse om utvecklingen på integritetsområdet ska lämnas till riksdagen varje år. Skrivelsen bör avse såväl de legala förutsättningarna för integritetsskyddet som den övergripande utvecklingen i fråga om användningen av olika slags informationsteknik som påverkar integriteten.

4. En utredning om brottsbekämpning och integritet, punkt 8 (C)

av Linda Modig (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:2957 av Johan Hedin m.fl. (C) yrkande 17 och

2020/21:3831 av Helena Vilhelmsson och Hannes Hervieu (båda C) yrkande 1.

Ställningstagande

För att öka polisens möjligheter till brottsbekämpning kan både ett ökat informationsutbyte med andra myndigheter och en utveckling på teknik- och informationsområdet vara nödvändiga. Samtidigt aktualiserar en sådan utveckling frågan om skyddet för den personliga integriteten. Integritetskänslig information måste hanteras rättssäkert och med respekt för den enskildes rätt till privatliv. Det är en svår uppgift för en rättsstat att slå vakt om den enskildes rättssäkerhet och integritet och samtidigt värna säkerhet och motverka hot och brott. Regeringen bör därför tillsätta en utredning för att närmare utreda frågor om integritet, brottsbekämpning och informationshantering samtidigt som förutsättningar skapas för ett modernt, rättssäkert och ändamålsenligt regelverk.

5. Integritetsskydd vid överföring av personuppgifter till länder utanför EU, punkt 12 (M)

av Karin Enström (M), Marta Obminska (M), Ida Drougge (M) och Erik Ottoson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:3479 av Maria Stockhaus m.fl. (M) yrkande 23.

Ställningstagande

Möjligheten att på ett säkert sätt överföra personuppgifter till USA är av stor betydelse för både svenska exportföretag och privatpersoner, och det är mycket angeläget att EU träffar en överenskommelse med USA som innebär att personuppgifter får ett godtagbart skydd. Regeringen bör se till att Sverige är en aktiv och pådrivande aktör inom EU för att få nya avtalslösningar till stånd som lever upp till dataskyddsförordningens krav på skydd för personuppgifter.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motion väckt med anledning av proposition
2020/21:72

2020/21:3831 av *Helena Vilhelmsson och Hannes Hervieu (båda C)*:

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med uppdraget att utreda frågan om integritet, brottsbekämpning och informationshantering och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2019/20

2019/20:314 av *Ingemar Kihlström (KD)*:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förändring av riktlinjer och förordningar så att myndigheters möjligheter till försäljning av personuppgifter begränsas till allmännyttiga applikationer och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:539 av *Ali Esbati m.fl. (V)*:

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör göra det möjligt för myndigheter och journalister att granska vilka företag som tar emot statliga lönesubventioner samtidigt som skyddet för den enskildes integritet säkras och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:544 av *Matheus Enholm m.fl. (SD)*:

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Advokatsamfundet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1256 av *Marlene Burwick (S)*:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för en översyn av sekretesslagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1279 av *Tuve Skånberg m.fl. (KD)*:

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett uppdrag till Datainspektionen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1347 av Jörgen Berglund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av offentlighets- och sekretesslagen i syfte att underlätta informationsutbyte mellan myndigheter och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1958 av Robert Hannah och Helena Gellerman (båda L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa individens integritet vid datainsamling på nätet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kraftigt höja böterna och vitena för företag som samlar in personliga data på ett otillbörligt sätt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:2055 av Johan Pehrson m.fl. (L):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka tillgängligheten till, insynen i och transparensen i EU:s institutioner och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2060 av Bengt Eliasson m.fl. (L):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om årlig regeringsskrivelse om integritetsfrågor och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2076 av Adnan Dibrani (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att underlätta för myndigheter att dela data med varandra och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2163 av Lars-Arne Staxäng (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra möjligheten för polisen att publicera bilder så att allmänheten kan hjälpa till att klara upp fler brott och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2294 av Eva Lindh m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att göra en översyn av offentlighets- och sekretesslagen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2718 av Jessika Roswall m.fl. (M):

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Datainspektionen vid sidan av integritetsfrågan också bör få ett tydligt

uppdrag som möjliggörare av ny teknik och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2721 av Jessika Roswall m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att myndigheter som på olika sätt behandlar känsliga uppgifter bör hålla säkerhetsperspektivet överordnat alla andra prioriteringar och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2750 av Lina Nordquist (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmana regeringen till en översyn av offentlighets- och sekretesslagen i syfte att underlätta samverkan mellan myndigheter för skydd av utsatta invånare och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2020/21

2020/21:60 av Caroline Nordengrip (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sekretess ska råda vid våldtäkt och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:431 av Ali Esbati m.fl. (V):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör göra det möjligt för myndigheter och journalister att granska vilka företag som tar emot statliga lönesubventioner samtidigt som skyddet för den enskildes integritet säkras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:471 av Mikael Larsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sekretess inom djurskydd och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:593 av Ingemar Kihlström (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förändring av riktlinjer och förordningar så att myndigheters möjligheter till försäljning av personuppgifter begränsas till allmännyttiga applikationer och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:620 av Solveig Zander (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstifta om en integritetsbalk och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:639 av Adam Marttinen m.fl. (SD):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sekretess mellan samtliga myndigheter och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:682 av Matheus Enholm m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda Advokatsamfundets rättsliga ställning och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:736 av Josef Fransson (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge en myndighet ansvar för att vägleda Sveriges medborgare vad gäller insamling av personliga data och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:954 av Marlène Lund Kopparklint och Betty Malmberg (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att personuppgifter beläggas med sekretess och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1111 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av offentlighets- och sekretesslagen för att värna medborgarnas fortsatta möjlighet till transparens i hur skattemedel förvaltas och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1450 av Lina Nordquist (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av offentlighets- och sekretesslagen i syfte att motverka organiserad brottslighet och för att skydda utsatta invånare och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nordiska grannländers sekretesslagstiftning bör undersökas och tillämpliga delar tas till vara och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:1520 av Helena Gellerman och Robert Hannah (båda L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa individens integritet vid datainsamling på nätet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kraftigt höja böterna och vitena för företag som samlar in personliga data på ett otillbörligt sätt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:2069 av Eva Lindh m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att göra en översyn av offentlighets- och sekretesslagen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2154 av Joakim Järrebring m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn kring hur individen bättre kan skyddas mot oönskad användning av personliga data och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:2957 av Johan Hedin m.fl. (C):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som ser över frågan om integritet, brottsbekämpning och informationshantering och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3248 av Robert Hannah m.fl. (L):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om konsumentens rättigheter på nätet och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3267 av Tina Acketoft m.fl. (L):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om årlig regeringsskrivelse om integritetsfrågor och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3282 av Fredrik Malm m.fl. (L):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka tillgängligheten till, insynen i och transparensen i EU:s institutioner och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3311 av Andreas Carlson m.fl. (KD):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett uppdrag till Datainspektionen och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:3479 av Maria Stockhaus m.fl. (M):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Datainspektionen vid sidan av integritetsfrågan också bör få ett tydligt uppdrag som möjliggörare av ny teknik och tillkännager detta för regeringen.

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en pådrivande part inom EU för att få till stånd förhandlingar

för nya avtalslösningar som skyddar personuppgifter vid överföring till tredje land i enlighet med GDPR:s bestämmelser, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.